

[Hanne Reintoft.]

der nu laves en prislov, som ganske klart udhuler de opnåede lønstigninger.

I sin tid, i 1967, var der nogle af os, der ikke ville være med til at forringe disse overenskomster, medens vi i dag ser socialdemokratiet næsten krybe hen ad folketingsalens gulv for at få lov til at indgå forlig med de borgerlige til en sådan forringelse. Også dengang var der nogle, der sagde, at det ikke behøvede at blive et kabinets spørgsmål, og hr. Per Hækkerup betegnede det som den mest talentløse bemærkning, der nogen sinde var faldet i denne folketingsal. Socialdemokratiets holdning og hr. Per Hækkerups holdning til hele denne sag for at komme i forlig med borgerskabet til ugunst for lønmodtagerne er ikke alene talentløs, det er også et alvorligt svigt over for lønmodtagerne i Danmark.

Handelsministeren (Knud Thomsen): Jeg skal i anledning af de udtalelser, hr. Per Hækkerup kom med, kun sige, at der i denne sag ingen uoverensstemmelser har været mellem statsministeren og mig. Vi har været enige hele vejen igennem.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslaget

vedtoges med 90 stemmer mod 75; 3 medlemmer tilkendegav, at de hverken stemte for eller imod.

Formanden: Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

Valg af folketingets ombudsmand.

(Ombudsmandsudvalgets betænkning og indstilling findes i tillæg B. sp. 1281).

Formanden: Ombudsmandsudvalget har indstillet, at direktør for fængselsvæsenet Lars Nordskov Nielsen vælges til folketingets ombudsmand fra den 1. juli 1971. Der er ikke bragt andre i forslag.

Udvalgets indstilling om at vælge direktør for fængselsvæsenet Lars Nordskov Nielsen til folketingets ombudsmand fra den 1. juli 1971

vedtoges enstemmigt med 168 stemmer.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland.

(Lovforslaget (nr. 134) findes i tillæg A. sp. 3017, fremsættelsen i tidenden sp. 4249).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 10 og 11 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om pension til statens tjenestemænd m. v. i Grønland.

(Lovforslaget (nr. 135) findes i tillæg A. sp. 2943, fremsættelsen i tidenden sp. 4249).

Første behandling af forslag til lov om tjenestemandslønninger m. m. og klassificering af statens tjenestemandstillinger i Grønland.

(Lovforslaget (nr. 136) findes i tillæg A. sp. 2961, fremsættelsen i tidenden sp. 4249).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Ivar Nørgaard: Jeg vil gerne indlede med at omtale det, jeg og mit parti finder er godt ved de foreliggende lovforslag, fordi jeg senere vil komme frem med nogle ret kritiske bemærkninger; derfor vil jeg altså indlede med det, jeg synes er et fremskridt.

Det er i sig selv et fremskridt at gennemføre de nyordninger på tjenestemandsområdet for tjenestemændene på Grønland, som er gennemført på tjenestemandsområdet i det øvrige Danmark. Først og fremmest er det en god ting, at man gennemfører åremålsansættelse. Jeg vil måske oven i købet mene, at det er særlig godt på Grønland.

Det er også en god ting, at man nu vil gennemføre de bredere ansættelsesområder på samme måde, som man har gjort det i det øvrige Danmark. Også her vil jeg mene, at det er særlig godt for Grønland på grund af det administrative områdes lidenhed, forstået på den måde, at det kan være praktisk at kunne flytte folk, der er kommet ind i ét sagsområde, over til et andet, da man næppe som herhjemme kan vente at kunne veksle inden for det samme sagsområde. Herhjemme har vi jo trods alt større ansættelsesområder inden for de enkelte sagsområder.

Jeg finder det også fornuftigt, at man nu

[Ivar Nørgaard.]

vil gennemføre en aftrapning for at ende med et endeligt bortfald af friboligordningen og brændselskompensationsordningen.

Men når det er sagt, må jeg desværre fremhæve en række ulemper ved de foreliggende lovforslag. Tilsyneladende er det forholdsvis logisk at ville gennemføre de samme principper for tjenestemandsansættelse på Grønland, som vi har i den øvrige del af landet, men det er også kun tilsyneladende, for de øvrige vilkår er ikke de samme. Det har vi måttet leve med igennem flere år, men de misforhold, der har hersket tidligere, bliver endnu kraftigere og tydeligere, hvis man gennemfører de lovforslag, der her er tale om. Vi har jo her i landet fået en moms med en ret høj procent, vi har fået kildeskat også med ret høje procenter, men alligevel vil man ajourføre lønninger for tjenestemænd på Grønland uden samtidig at indføre indkomstskat og uden samtidig at indføre en generel omsætningsafgift af samme art som den, vi har i det øvrige Danmark.

Det vil sige, at den ændring, der bliver i den disponible indkomst, når man laver nye regler på Grønland, er helt anderledes end den ændring, der bliver i de disponible indkomster, når vi gennemfører ændringer i det øvrige Danmark. Når vi gennemfører nyklassificeringer, flytter folk over i andre placeringer, giver dem andre og højere lønninger, som vi har gjort det ved tjenestemandreformen herhjemme, kan vi samtidig forholdsvis nøjagtigt regne ud, hvad nettobeløbet bliver, fordi vi har kildeskatten med de høje procenter.

Men på Grønland findes kildeskatten ikke, og den generelle omsætningsafgift findes ikke; de har nogle specifikke afgifter, men det er vist svært at finde ud af, hvor meget der bliver tilbage til øvrige formål og opsparringsformål, for mig bekendt er der ikke foretaget nogen beregninger, hvad der nok også er meget svært, af, hvordan den form for beskatning virker.

Men der bliver altså også nu nogle meget fremtrædende urimeligheder, hvis man sammenholder tjenestemandslønningerne, som de foreslås i Grønland, med lønningerne for dem, der er ansat f. eks. under GAS-

verenskomsten. Ja, man vil komme til eksempler, der viser, at der vil blive en forskel, som man kun kender i de gamle kolonistater, en forskel mellem lønnen til én type af mennesker og lønnen til en anden type af mennesker. En sådan lønforskel findes overhovedet ikke mere i industrialiserede samfund, og dér, hvor den findes formelt, modvirkes den reelt kraftigt af beskatningen.

Det forekommer mig derfor ikke rimeligt at gennemføre denne nyordning uden samtidig at gennemføre en ændring af beskatningen, og hvis man ikke synes, det er muligt — det mener jeg vi bør drøfte grundigt i lønningsudvalget — og hvis man har virkelige væsentlige argumenter for ikke at gennemføre én samtidig ændring af beskatningen, så mener jeg, at man må revidere denne lønajourføring og undlade at gå så vidt, som man her gør, fordi forskellen bliver for åbenbar.

Jeg er opmærksom på, hvad der jo også fremgår af bemærkningerne til klassificeringslovforslaget, at man ikke blot har set på, hvordan tjenestemandslønningerne har bevæget sig ved reformer, der er gennemført for det øvrige land, men også mener, at man må tage hensyn til de overenskomstslønninger, der findes for personalet i Grønland, og at det kunne være en selvstændig begrundelse for at gå så vidt, som man her gør. Man kan jo nemlig argumentere med, at de, der er overenskomstslønnede, har en relativt høj aflønning, og på felter, hvor der kan være tale om, at de ansatte kan vælge imellem, om de vil lade sig overenskomstansætte eller de vil tjenestemandsansættes, kan tjenestemandssystemet altså blive mindre attraktivt, så lidt attraktivt, at folk foretrækker overenskomstansættelse.

Nu er det ikke oplyst i det materiale, vi har fået forelagt, på hvor mange områder der rent faktisk er tale om en sådan direkte konkurrerende efterspørgsel og udbud. Jeg har prøvet at efterforske det i den statistik, der er tilgængelig, men det fremgår ikke — i hvert fald har jeg ikke kunnet finde ud af det — om der er synderlig mange områder, hvor der er tale om direkte konkurrerende efterspørgsel og udbud. I den øvrige del af landet, hvor vi har gennemført denne lovgivning, har det været på områder, hvor navnlig jurister og cand. polit. er har været

[Ivar Nørgaard.]

ansat, men så vidt jeg kan bedømme det, kan det ikke være de store områder for Grønlands vedkommende.

Jeg mener, at man i hvert fald må kunne argumentere over for denne tankegang med, at når man på en række områder er gået meget vidt med høje lønninger på overenskomstbasis, har det været udtryk for en tidsmæssigt bestemt knaphedssituation, og derfor kan det være fornuftigt på sådanne felter at gennemføre overenskomstdordninger, der jo har den egenskab, at de skal fornyes løbende og derfor også kan opsiges med kort varsel. Det vil altså sige, at de skævheder, man indfører gennem overenskomsterne, ikke behøver at blive varige, mens de skævheder, man kan komme til at indføre gennem tjenestemandsløvgivningen, meget nemt vil blive fastlåede og dermed varige. Jeg vil derfor opfordre ministeren til enten at gennemføre en ændring af skattesystemet samtidig med vedtagelsen af denne lov eller, hvis det ikke kan lade sig gøre, at ændre dette lovforslag på en række afgørende punkter, som jeg mener vi bør drøfte nærmere i lønningssudvalget, men tendensen skulle altså være den, at vi skulle undlade at placere folk i løngrupper eller lønrammer, som giver en så stor forskel dels på lønningerne for tjenestemandsansatte og for arbejdere i Grønland, dels på lønningerne i Grønland og de tilsvarende disponible indkomster her i Danmark. Det er da givet, at man kan begrunde en vis lønforskel med ulemperne ved at være beskæftiget så langt fra det sted, hvor man er født og har sin oprindelige familie, men der er jo heldigvis sket betydelige ændringer i transport- og kommunikationsforholdene, og der er heldigvis også sket ændringer i levevilkårene i Grønland, så derfor må vi løbende revidere disse ordninger i overensstemmelse med teknikkens og velfærdets udvikling, og jeg tror, at man skaber noget, der nærmer sig ræcediskrimination, ved at lave så voldsomme forskelle, som der her er tale om. Det kan bestemt ikke være noget, der fremmer grønlandernes fornemmelse af at tilhøre dette land, i hvert fald ikke de grønlandere, som er lønnet efter overenskomster på det private arbejdsmarked. De må føle sig meget deklasseret, hvis dette bliver gennemført.

Jeg går ud fra, at vi kommer til at be-

handle disse lovforslag i lønningssudvalget. Det er jo ikke skik her i folketinget og heller ikke i overensstemmelse med forretningsordningen, hvis jeg under første behandling går i detaljer med de enkelte forslag, men jeg vil dog gerne lige nævne én ting, nemlig den lille gruppe grønlandske lærere, som kaldes kateketer, dem, der er uddannet på det gamle seminarium. Denne uddannelse var jo indtil for få år siden den bedste uddannelse, man kunne få i Grønland, og kateketerne underviser i almindelige skolefag som udsendte lærere. Der kan være undtagelser, men disse kateketer er i modsætning til de udsendte lærere dobbeltsprogede, og de er, hvor de findes, et uundværligt kontakttled mellem danske lærere og grønlandske forældre og ofte også børnene. Og man har ved den seneste revision opnormeret enkelte af disse stillinger, men der er stadig nogle tilbage, og jeg mener, at vi ved gennemførelsen af denne lovgivning bør sørge for en anden indplacering af de sidste. Det kan gøres så meget lettere, som det ikke vil kunne få konsekvenser. Der er kun et bestemt antal, og dette antal bliver ikke ændret og altså derfor heller ikke forøget. Jeg går ud fra, at vi kan tage dette op under udvalgsbehandlingen.

Jeg kan altså konkludere, at der er mange af principperne i den ny tjenestemandsløvgivning, som vi finder med stor fordel kan indføres på Grønland; man kan måske oven i købet sige, at nogle af bestemmelserne er særlig egnede for Grønland, og derfor bør de også overføres til Grønland, men så længe man ikke har klaret problemet om en indkomstskat og heller ikke har set på en ændring af afgiftssystemet i retning af en moms, er det for at sige det mildt overordentlig betænkeligt at følge disse lovforslag. Vi vil meget gerne gennemgå dem kritisk i udvalget, men vi kan ikke på forhånd love støtte til dem.

Langkilde: Ved gennemførelsen af den almindelige tjenestemandreform i 1969 var der almindelig enighed om, at vi også skulle ordne de grønlandske forhold, og når der er gået så lang tid, skyldes det overvejende problemet omkring landsrådets stillingtagen. Men der var også dengang enighed om, at når vi fik lovforslagene, skulle de have tilbagevirkende kraft fra det tidspunkt, da

[Langkilde.]

tjenestemandreformens gennemførtes her i Danmark, altså 1. juli 1969. Man kan altså sige, at det, der sker nu, er en regulering for den periode, der er gået, og så gælder det jo i øvrigt for disse love som for de almindelige tjenestemandsløve, at en lang række af de ting, der i henhold til disse love skal ske, sker efter aftale mellem ministeriet og organisationerne. Der vil derfor være mulighed for at tilpasse tingene, efterhånden som der sker ændringer i vilkårene, og det vil jo ofte være tilfældet i et område som Grønland. Vi er altså enige i, at vi må regulere disse forhold tilbage til 1. juli 1969, og vi understreger, at landsrådets godkendelse heraf foreligger.

Jeg vil ligesom hr. Ivar Nørgaard fremhæve, at der er en lang række af de principper, som vi fik indført ved den nye tjenestemandsløve og de love, der hænger sammen dermed, som det er værdifuldt at få indført også på det grønlandske område, og jeg er enig i, at navnlig her er åremålsansættelsen en god ting, som man kunne udnytte. Jeg ser — i bemærkningerne tror jeg det er — at man fremhæver, at specielt med skattens indførelse kunne der være anvendelse for åremålsansættelse. Jeg mener nu, at der må være en lang række andre områder, hvor noget sådant kunne være rimeligt. I virkeligheden kunne man vel — men mit kendskab til Grønland er ikke alt for stort — stille det spørgsmål, om et tjenestemandssystem overhovedet sådan i almindelighed er velegnet til forhold som de grønlandske, hvor i alt fald for de ikke-hjemmehørende vedkommende ansættelsestiderne har en noget mere begrænset karakter end i Syd-danmark, men der synes jeg åremålsansættelsesmuligheden er en god mellemvej, og jeg kan meget anbefale den højtærede Grønlandsminister at tage det problem op og virkelig gøre et forsøg på at få indarbejdet den åremålsansættelsesmulighed, som jo nu bliver gennemført for hele tjenestemandsområdet, i det grønlandske system.

Der er jo nogle problemer omkring Grønlandstillægget. Jeg vil gerne fremhæve her, at man altså har afstået fra at pristalsregulere Grønlandstillægget, hvad der vel i og for sig var lagt op til, fordi en sådan regulering findes på overenskomstområdet. Jeg

finder det rigtigt, at man ikke har taget dette med. Navnlig når man, som også landsrådet fremhæver, står over for ønsket om en aftrapning af Grønlandstillægget, ville det være meget betænkeligt, om man gik ind på en dyrtidsregulering af det. Man må også understrege, at når vi kommer til overenskomstforhandlingerne næste gang, må spørgsmålet om Grønlandstillæggets dyrtidsregulering tages med ind i forhandlingerne med henblik på en afvikling. Som sagt må aftrapningen af Grønlandstillægget være noget, som vi stiler imod. Jeg tror, at det er noget meget vigtigt.

Så er det blevet fremhævet, at der i virkeligheden ved disse lovforslag skabes ganske betydelige indkomstfremgange, fordi der ikke er noget skattesystem til, om jeg så må sige, at afbalancere disse fremgange, og det er jo rigtigt, det mangler der på Grønland. Jeg ser det også som en opgave, og jeg har også forstået, at det er regeringens planer snarest muligt at få afsluttet arbejdet vedrørende indførelsen af direkte og indirekte skatter på Grønland. Men jeg mener ikke, at man, som hr. Ivar Nørgaard øjensynlig ønskede det, kan sætte denne nødvendige ajourføring af lovene om tjenestemandenes vilkår i bero, til man har indført indkomstskattesystemet i Grønland. Vi ved jo alle sammen, at der arbejdes med det, og der har, så vidt jeg har forstået, været arbejdet intenst med det, men man må vel antage, at der endnu kan gå måske et par år. Lad os sige, at der omkring 1. januar 1973 skulle være en chance for at få systemet kørt ind. Jeg synes ikke, at man kan lade denne på mange punkter påkrævede og vigtige tjenestemandreform bero på — selv om vi må erkende, at det giver nogle midlertidige stigninger, som forekommer lidt urimelige — at vi får indført skattesystemet. Nu må vi foretage denne regulering, og så må vi — og det henstiller jeg til den højtærede Grønlandsminister — sætte mest mulig fart på behandlingen af spørgsmålet om indførelse af skattebestemmelserne, således at der kommer lidt mere balance i det.

Jeg tillægger det betydning og vil gerne tiltræde for vort vedkommende, at vi får en ændring med hensyn til boliger, således at der bliver et boligbidrag også for ikke-hjemmehørende, og ligeledes, at brændsels-

[Langkilde.]

komensationen ophører 1. januar 1972. Jeg tror, det er vigtigt, at disse lidt aldersprægede ting bliver ændret. Jeg har godt set, at det har vakt modstand hos tjenestemandorganisationerne, som i øvrigt har behandlet denne lov, men jeg mener, at ud fra en seriøs betragtning må det vist siges at være rimeligt, at disse særfordele, som jo er af stor økonomisk værdi i Grønland, nu falder væk, samtidig med at vi får den generelle regulering af tjenestemandslønningerne.

Jeg vil gerne give mit partis tilsagn om, at vi behandler disse lovforslag på velvillig måde i lønningsudvalget, ser på enkelthederne, som der naturligvis er behov for, og også støtter lovforslagenes gennemførelse som en påkrævet og nødvendig reform.

Jens Frandsen: Jeg kan indskrænke mig til en forholdsvis kort tale, idet jeg finder, at disse forslag i meget vid udstrækning, som der også er givet udtryk for tidligere, følger de tjenestemandsløve, som blev gennemført her i Danmark for 2 år siden. En del steder er der afvigende paragraffer, hvilket jeg også finder ganske naturligt, da man nødvendigvis må tage hensyn til de særlige forhold i Grønland. Det er klart for mig, at der er argumenter, der absolut begrundet dette.

Forslagene giver mere smidighed i ansættelsen. Princippet om åremålsansættelse osv., som er omtalt, kan jeg ganske bifalde, idet også jeg anser dette for at være en ordning som med held i vid udstrækning kan praktiseres i et samfund i en så rivende udvikling som den, der sker i Grønland.

Som bekendt har vi to lønniveauer i Grønland, idet man har det særlige Grønlandstillæg for ikke-hjemmehørende. Det opretholdes efter forslaget. Grønlands landsråd har givet sin tilslutning dertil, og kriteriet er uændret. Begrundelsen har bl. a. været rekrutteringsproblemet. Jeg vil gerne give udtryk for, at jeg af flere grunde gerne ser, at langt flere tjenestemandstillin-

ger efterhånden bliver besat af uddannede grønlændere, og at lønniveauerne nærmer sig hinanden. Jeg ser altså gerne den nedtrapning af tillægget, som Grønlandsrådet peger på, og som ministeren bifalder, idet han tilføjer, at hensynet til rekrutteringen må tages i betragtning. Jeg forstår vel dette synspunkt, men ser meget gerne en udvikling i den retning, som jeg har nævnt. Jeg hverken beklager eller misunder de danske, der virker i Grønland, det er der vist ingen grund til, men vi kommer ikke uden om, at der er temmelig stor forskel i indtjeningen for hjemme- og ikke-hjemmehørende og også i indtjeningen for tjenestemænd, der udfører deres arbejde i Danmark, og dem, der udfører det i Grønland. Selvfølgelig vil det være nødvendigt med nogen tålmodighed, det kan jeg udmærket forstå, men jeg synes alligevel, at det på en lang række områder var mere rationelt og mere ønskeligt, om grønlænderne overtog flere stillinger, og med de uddannelsesmuligheder og forhold, der efterhånden er, tror jeg også, at det meget hurtigt vil komme dertil. Jeg havde den oplevelse at være med på folketingets tur til Grønland sidste sommer — det var jeg i øvrigt meget glad for — jeg er ikke blevet specialist i Grønlandsspørgsmål af den grund, overhovedet ikke, men jeg følte, at det ikke måtte være særlig rart for grønlænderne, at de f. eks. ikke kunne tale med politifolkene, fordi disse ikke kunne tale grønlandsk. Jeg ser altså meget gerne, at man kommer længere i den retning, og jeg tror også, der er gode muligheder derfor. Det er ikke ment som kritik mod nogen af dem, der virker deroppe, overhovedet ikke, jeg forstår de vilkår, man har haft. Jeg ønsker bare, at vi kunne gøre dem noget bedre.

Bestemmelserne om afskaffelse af den særlige brændselskomensation samt fribolig til ikke-hjemmehørende fra 1972 har jeg lagt mærke til at centralorganisationerne tager afstand fra, medens de ønsker dyrtidsregulering af Grønlandstillægget. Jeg finder faktisk, at de to førstnævnte ordningers fort-

[Jens Frandsen.]

satte tilstedeværelse vil medvirke til at opretholde en forskel, som jeg ikke finder heldig i længden.

Jeg skal ikke om forslaget til pensionslov gøre nogen særlige bemærkninger. Der er jo også deri ting, der på grund af de særlige forhold afviger fra de love, der gælder i Danmark, bl. a. med hensyn til folkepensionen og retsstillingen for børn født uden for ægteskab. Jeg kan anbefale forslaget, som er en regulering for de år, man er kommet bag efter. Det har vel trukket lidt længere ud, end vi for så vidt havde ønsket. Jeg kan forstå, at der må være visse særbestemmelser.

Jeg skal sluttelig kun føje til, at jeg lagde vel mærke til hr. Ivar Nørgaards kritiske betragtninger især vedrørende lønforholdene. Jeg har lagt mærke til, at der skal indføres skat i Grønland. Jeg skal ikke give udtryk for, at jeg er specialist i de grønlandske afgiftslove, men det er givet, at lønniveauet i Grønland er steget forholdsvis stærkt og vel stærkere end her i de seneste år. Jeg finder, at vi under udvalgsarbejdet har brug for at gå grundigt til værks, hvilket vi i øvrigt altid gør i lønningsudvalget, og jeg skal på venstres vegne tilsige en velvillig behandling af lovforslagene i udvalgene og i øvrigt støtte til deres gennemførelse.

Erik Hansen (Ålborg amt): Må jeg om forslag til lov om statens tjenestemænd i Grønland sige, at det på mange områder er en parallel til den tjenestemandreform, vi fik gennemført her for ikke så lang tid siden. På mange områder ligner det den, også hvad det spørgsmål angår, at vigtige områder som løn- og ansættelsesvilkår nu bliver aftalestof imellem den offentlige ansættende myndighed og organisationerne. Jeg tror, at specielt når det drejer sig om et grønlandsk område, har man brug for ansættelser i et bredt ansættelsesområde. Jeg tænker her både på muligheden for at blive flyttet rundt i den grønlandske landsdel og for at blive flyttet fra centraladministrationen eller andet engagement hernede til Grønland. Åremålsansættelsen kommer også ind i denne lovgivning, og jeg tror, at det er noget, der må kunne anvendes i et ganske betydeligt omfang. Der står nemlig i bemærkningerne til lovforslaget om pensionsproblemerne, at man i Grønland har et særligt udskiftnings-

problem, og derfor har man behov for at fastholde tjenestemandens ret til at blive pensioneret i 55 års alderen. Jeg forstår, at det er noget, som man har brugt, og noget, som man vil fastholde på grund af disse særlige problemer, og derfor vil jeg sige, at her må da åremålsansættelserne passe næsten som fod i hose. Når man skal udskifte ret ofte, må det da ligge snublende nær at lade åremålsansættelserne blive det helt normale. Jeg skal ikke gøre nogen bemærkninger om, at man fastholder princippet om pligten for hjemmeboende til at gå af ved 65 års alderen og retten til at gå af ved 60 års alderen. Det sidste er jo noget, som vi også har indført i vores tjenestemandsløvgivning hernede. Jeg er nødt til at sige, at lovforslaget om tjenestemandslønningerne og klassificeringen har vi, der har arbejdet med det forud for denne debat, været noget betænkelige ved. Der er kun på ét område noget, der på mig virker både nyt og umådelig inspirerende, jeg kunne næsten ønske, at noget tilsvarende blev gennemført i den hjemlige tjenestemandsløvgivning. Det drejer sig om stedtillægsordningen. I Grønland får man stedtillæg, når man bor langt væk fra hovedstadsområdet. Jo længere væk man bor — Angmagssalik og Scoresbysund — jo højere stedtillæg får man. Her i landet gør man det modsatte. Des nærmere man bor centret og alle de gode muligheder, des mere får man i stedtillæg. Jeg er sikker på, at hvis man gennemførte noget tilsvarende det, der her foreslås, ville det vække meget gehør både i det nordjyske, på Læsø og mange andre steder.

Men det er jo ikke det, der er problemet. Problemet drejer sig om lønrammerne. Man fastholder altså to lønniveauer, et for hjemmeboende og et for ikke-hjemmeboende, og de 40 lønrammer virker jo, som var de kalkeret af fra den danske tjenestemandsløvs. Men når man tager det næste, det særlige Grønlandstillæg til ikke-hjemmehørende, er jeg opmærksom på, at her har man foretaget en ændring, for det er ikke dyrtidsreguleret, og det har centralorganisationerne jo også protesteret imod. Jeg hører også til dem, der har været i Grønland sidste sommer, og jeg må tilstå, at når man rejser hjemmefra derop, virker det ikke umiddelbart, som om man her kommer til en del af kontinentet, som det varer dagsrejser som

[Erik Hansen (Ålborg amt).]

for årtier tilbage at komme til og fra. Jeg må tilstå, at det var forholdsvis snildt at komme derop, og de priser, jeg i øvrigt hørte på rejsen frem og tilbage, synes jeg ikke virkede særlig afskrækkende. Derfor tror jeg, man må indstille sig på, at selve det at rejse til Grønland og være beskæftiget i Grønland er ikke så afvigende, som det var for årtier tilbage. Man har altså fastholdt dette Grønlandstillæg, fordi man vil trække arbejdskraft derop, man betaler, fordi det er et afvigende sted at være, men jeg tør nok sige, at dette Grønlandstillæg virker meget voldsomt; det virker meget voldsomt, vil jeg gerne gentage.

Nu agter man at afskaffe en ting som brændselskompensationen formodentlig 1. januar 1972, og det kan lyde meget rimeligt. Ligeledes vil man ændre reglerne vedrørende boligen. Jeg tror, man stiller store krav til en fribolig. Hvis man selv skal betale for boligen, man bor i, reduceres den nok noget. Det er jo ret menneskeligt.

De lønninger, som nu er aftalt, og som jeg i øvrigt ikke skal gå særlig i detaljer med, virker de dog ikke voldsomme, og kan de ikke virke på den måde, at den grønlandske arbejdskraft, som normalt og forhåbentlig i stigende omfang ville søge ind i det almindelige grønlandske erhvervsliv, vil sige den afkastning, som en beskæftigelse i det grønlandske erhvervsliv kan give mig, er forholdsvis ringe og forholdsvis alt for ringe i forhold til den afkastning, som kan blive mig til del, hvis jeg søger ind i det offentlige tjeneste på Grønland? Jeg vil tro, at der her er en ting, som man er nødt til at tage hensyn til. Det kan ikke hjælpe at fastholde to lønniveauer, ét for dem, som er ude på det normale arbejdsmarked i Grønland, og ét for dem, som er tjenestemandsansatte i Grønland, og når man sammenholder tallene fra den tjenestemandreform, vi har gennemført hernede, som er belastet med skat og afgifter, med tallene i det forslag, som her foreligger, tal, som ikke er belastet, som er rene lønninger, al den stund man ikke har en tilsvarende skattelovgivning på Grønland, som vi har hernede, er jeg nødt til at sige, at den forskel, der er i den disponible løn for f. eks. en lærer, der er engageret hernede, og en lærer, som er engageret i Grønland, virker meget voldsom, og jeg er nødt

til at stille det spørgsmål til ministeren: når man kommer med et forslag om sådanne lønninger, har ministeren da ikke på forhånd taget højde for, at man i Grønland indfører en indkomstbeskatning? Det vil jeg da gerne have at ministeren for god ordens skyld bekræfter. Jeg betragter det i øvrigt som ganske givet.

Der kan siges meget mere om disse ting, end der er sagt i dag, selv om jeg nok må sige, at jeg sjældent har hørt den sidste debat en fredag blive så lang, som tilfældet her er. Det fortæller nok et og andet om, at der også vil komme et grundigt udvalgsarbejde bagefter. Vi skal se på det i udvalget, og jeg skal da for god ordens skyld, også som den højtærede Grønlandsministers partifælle, anbefale lovforslagene, men vil gerne føje til, at vi skal have kigget grundigt på dem i udvalget.

Knud Hertling: Ved første behandling af disse tre lovforslag befinder vi os i og for sig i en noget aparte situation. De forudsætninger, som var til stede for reformen for de danske tjenestemænd i 1969, eksisterer ikke her. Man står således i Grønland ikke i den situation, at man er nødt til at ajourføre tjenestemandslønningerne til det private arbejdsmarkeds lønniveau. Derfor er det nuværende forslag om en reform for de i Grønland ansatte tjenestemænd mere et udtryk for en solidaritet mellem tjenestemændene hernede og i Grønland. Samtidig er forslaget jo også en opfyldelse af et løfte, som blev afgivet til tjenestemændene i Grønland i forbindelse med reformen her i Danmark. Derfor forekommer det mig meget rimeligt, at reformen skal have tilbagevirkende kraft til 1. juli 1969.

Det er absolut ikke uden betænkeligheder, jeg har set lovforslagene fremsat. Mine betænkeligheder ligger først og fremmest i, at forslagene yderligere vil medføre et væsentlig forøget lønspænd dels mellem de højest lønnede tjenestemænd og de lavest lønnede tjenestemænd, og dels mellem tjenestemænd i det hele taget og de grønlandske arbejdere og funktionærer, altså dem, der aflønnes i henhold til overenskomsten mellem staten og Grønlands Arbejder Sammenslutning.

Vi kan stille det spørgsmål: hvor bliver den højt besungne solidaritet af, den solida-

[Knuud Hertling.]

ritet, som man i og for sig hængte det hele op på, da man i 1964 i forbindelse med Grønlandsudvalgets betænkning fastlagde retningslinjerne for lønudviklingen i Grønland? Den solidaritet mellem de grønlandske lønmodtagere er i dag overordentlig svær at få øje på. Dette skyldes selvfølgelig også det forhold, at vi endnu ikke har den direkte beskatning i Grønland.

Vedrørende de enkelte lovforslag skal jeg bemærke følgende:

Jeg synes, det er udmærket, at man i tjenestemandsløven har tilstræbt størst mulig parallelitet. Jeg giver ministeren ret i, at de forskelle, der nødvendigvis måtte findes, skyldes de særlige grønlandske forhold. Nydannelsen med åremålsansættelse hilser jeg velkommen. Det er min opfattelse, at vi netop i Grønland vil få megen brug for denne form for ansættelse.

Begrundelsen for at opretholde de to lønniveauer i Grønland forstår jeg i og for sig udmærket, da jeg erkender, at vi i dag fortsat må sende bud efter dansk arbejdskraft, at vi må prøve på at friste denne arbejdskraft til at tage til Grønland gennem højere lønninger og andre goder, som den lokalt ansatte ikke kan få. Men jeg er stærk modstander af, at denne løndiskrimination fortsat skal hvile på bestemmelsen om fødestedskriteriet. Jeg var modstander af dette kriterium, da jeg kom ind i dette høje ting i 1964; og jeg er fortsat modstander af det.

Jeg ved godt, at ministeren for Grønland her som tidligere vil spørge om, hvilke alternativer vi har til dette kriterium, og samtidig vil ministeren for Grønland venligt overbærende forsvare sig med, at det grønlandske landsråd oven i købet to gange har godkendt dette kriterium, som man ganske ubetænksomt efter min opfattelse fortsat betegner som den mest retfærdige løsning.

Det ville mere mig meget, hvis ministeren vil tage landsrådets godkendelse til indtægt, altså bruge det som forsvaret for sit eget forslag. For vi skal jo ikke mange dage tilbage, da vi var ude for, at ministeren i to tilfælde ganske kynisk tilsidesatte landsrådets ønsker. Jeg tænker her på de to førstebehandlinger; vi havde her i folketinget for nylig, dels om lovforslaget om arbejderbeskyttelse i Grønland, dels om den internationale regulering af fiskeriet.

For mit vedkommende synes jeg ikke, det er særlig mærkeligt, at det grønlandske landsråd har godkendt fødestedskriteriet på ny, eftersom fædrene til dette kriterium i dag sidder som ledere af landsrådet. Endvidere er samtlige ledende landsrådsmedlemmer folk, som ikke er ramt af fødestedskriteriet, altså folk, som nyder godt af alle de udsendtes goder. På mig virker det fuldstændig latterligt, at man forsøger at begrunde denne diskriminerende form ud fra et retfærdighedssynspunkt. Jeg kunne bedre have accepteret forklaringen, hvis man havde udtrykt sig i retning af, at fødestedskriteriet er lidt mindre uretfærdigt end andre mulige kriterier.

Allerede i min jomfrutale i 1964 beskæftigede jeg mig meget med dette spørgsmål. Jeg vil nu som dengang gerne sige, at dette kriterium er stærkt følelsesmæssigt belastende for forskellige befolkningsgrupper i Grønland. Dette kriterium er simpelt hen stempning af folk efter en vurdering af, om de er rigtige danskere eller ej. De rigtige danskere; altså dem, der har været så heldige at være født uden for Grønland, får en højere løn og andre goder, der er knyttet til det. De ikke-rigtige danskere, ja, dem honorerer vi med en mindre løn for samme arbejde.

Som sagt vil ministeren her sige, at vi andre ikke er i stand til at fremkomme med mulige og bedre alternativer. Jeg skal medgive ministeren, at det er overordentlig svært at finde frem til et kriterium, hvorefter man skal sortere folk fra hinanden, uanset om de udfører samme arbejde lige godt. Det rigtige alternativ ville jo givet være, at vi overhovedet ikke opererer med forskellige aflønningsformer, og dette kunne vi have opnået, hvis man allerede i forbindelse med G-60s arbejde havde anerkendt Grønland som en virkelig del af det danske rige og altså ikke var kommet med i den politiske afgørelse af, at lønudviklingen i Grønland skal hvile på Grønlands egen produktivitet og ikke som i andre amter her i landet på hele rigets produktivitet.

Imidlertid er det nu for sent at tale om dette forhold, så lad os da koncentrere os om, hvorvidt der muligvis skulle være andre brugelige kriterier. Hvis ikke vi hele tiden skulle kalkere den danske ordning af, herunder det danske tjenestemandssystem, kunne

[Knud Hertling.]

vi måske have fundet frem til en lønfastsættelsesform på grundlag af f. eks. arbejdets art. Vi kunne sige, at inden for de og de stillinger kan vi ikke undvære dansk arbejdskraft, og disse stillinger honorerer vi så med den højere løn, uanset hvem der besætter disse stillinger. Det kunne således være ligegyldigt, om vedkommende er født i Danmark, i Grønland eller på Færøerne eller andre mulige steder.

Jeg ved godt, at en sådan ordning ville have været noget dyrere end den ordning, vi har i dag. Men den ville have givet os tilfredse borgere, samhørighedsfølelsen mellem Danmark og Grønland ville ikke have været ude for den belastning, som fødestedskriteriet er.

Endelig forekommer det mig, at et kriterium som uddannelseskriteriet eller kvalifikationskriteriet ikke er så helt dårligt, som man vil gøre det til. Det absurde ved hele situationen er jo i virkeligheden det, at fødestedskriteriet i dag i sin praktiske udformning er et uddannelseskriterium, idet sandheden er den, at kun de højest uddannede grønlændere i praksis kan få dispensation fra fødestedskriteriet og har fået det.

Men desværre har fædrene til fødestedskriteriet påduttet lederen af Grønlands Arbejder Sammenslutning, at uddannelseskriteriet vil virke meget mere diskriminerende over for arbejderne end fødestedskriteriet. Dette forekommer mig at være en urimelig argumentation, idet fødestedskriteriet i dag i virkeligheden er et uddannelseskriterium. Jeg skal i denne omgang spare ministeren for flere filosofiske betragtninger, men nøjes med at konstatere, at de grønlandske folketingsmænd som sædvanlig ikke har haft så gode muligheder for at diskutere disse forhold forud for lovforslagenes fremsættelse som andre, f. eks. medlemmerne af det grønlandske landsråd.

En lille glædelig ting er dog, at Grønlands landsråd vil være med til at diskutere, at vi på et eller andet tidspunkt og helst om ikke for mange år bør få lavet denne aflønningsform og i det hele taget omvurdere de goder, som den udsendte arbejdskraft har i Grønland, herunder huslejfrihed og andre små goder som rejsegodtgørelse o. lign. En anden

positiv ting er også, at Grønlandstillægget ikke skal dyrtidsreguleres.

Vedrørende forslaget til loy om pension skal jeg nøjes med at bemærke, at jeg ganske kan godkende ministerens begrundelse for den lavere aldersgrænse for pensionering i forhold til aldersgrænserne her i landet. Det er blot betænkeligt, at pensionsloven ikke regulerer de nuværende pensionsordninger, men det er måske noget, der vil blive taget op i forbindelse med de forhandlinger, som ministeriet skal indlede med organisationerne formentlig allerede i efteråret 1971. Jeg vil dog ikke holde mig tilbage fra at lægge et godt ord ind for de gamle, nu pensionerede tjenestemænd såsom de gamle lærere, som er uddannet på det gamle seminarium i Godthåb, gamle telegrafister og tidligere udstedsbestyrere og pensionerede formænd. Deres pensioner er i dag ganske uanstændigt små, men det er måske et spørgsmål, der kan tages op administrativt, og jeg vil gerne opfordre ministeren for Grønland til at se på dette spørgsmål og finde ud af, om de mennesker, der i dag er pensioneret efter de gamle love, har nogenlunde anstændige levevilkår, og hvis ikke, da prøve på om ikke andet så administrativt at forbedre deres forhold.

Jeg har heller ikke mange bemærkninger at gøre til klassificeringsloven ud over, at det forekommer mig ganske uforståeligt, at 29 grønlandske lærere, hvis arbejdsvilkår er hårdere, end man egentlig kan forestille sig hernede, igen er ladt i stikken ved den nye indplacering. Jeg ved, at Den grønlandske Lærerforening har protesteret stærkt imod dette forhold, og jeg vil meget gerne i forbindelse med lovforslagets behandling i lønningssudvalget følge denne sag op og prøve på at finde ud af, om der ikke skulle være noget at gøre for denne gruppes placering. En opnormering af disse til andre læreres lønniveau vil jo ikke have nogen form for konsekvens for andre grupper.

Alt i alt vil jeg gerne tilsige lovforslagene min positive medvirken, men som jeg allerede har antydnet, er jeg stærkt kritisk indstillet over for visse områder, og dér kan vi så se under behandlingen i lønningssudvalget, om vi vil være i stand til at nå så langt med de forskellige ting, at vi ved tredje behandling vil være i stand til at stemme for lovforslagene.

Rosing: Endelig har vi fået forelagt disse tre lovforslag om tjenestemænd i Grønland. I forhold til den danske tjenestemandslø, der blev vedtaget allerede for to år siden, kan det måske siges, at fremkomsten er lovlig sen, men jeg kan forstå forsinkelsen og har i mellemtiden håbet, at forslagene hen ad vejen har fået visse nødvendige og positive ændringer til fordel for hjemmehørende tjenestemænd. Det ser dog ud til, at man på flere områder ikke har vist den rette forståelse for den gamle grønlandske tjenestemandsløns situation, måske dels på grund af den manglende repræsentation af omhandlede parter, dels fordi den gamle bestillingsmandsstand på grund af manglende organisering ikke har kunnet fremskaffe talsmænd for deres lønmæssige problemer. Mens tjenestemandsløven, der gælder her i landet, betegnes som en reform, kan man vel ikke sige det samme om den grønlandske, selv om den i det store og hele følger opbygningen af den danske, selvfølgelig med visse afvigelser. I de allerfleste bestemmelser i lovene finder jeg mange gode ting, forbedringer og fornyelser, som vi trængte til, men i lovforslagene bibeholdes det hidtil gældende princip, nemlig at der stadig skal være to forskellige lønsystemer, et for hjemmehørende og et for ikke-hjemmehørende, det lønsystem, der var lagt til grund for den nuværende tjenestemandslø for Grønland. Når man i Grønlands landsråd stadig fastholder dette lønsystem, begrundes det med, at man stadig må lægge vægt på nødvendigheden af rekrutteringen herfra til grønlandske funktioner og arbejder, som vor udvikling endnu har brug for. På dette område vil jeg bøje mig for kendsgerningerne, selv om jeg ellers havde håbet, at man under forhandlingerne havde fundet det rimeligt, at man i denne tjenestemandslø afskaffede lønforskellen på den samme uddannelse og det samme arbejde, men jeg vil dog heroverfor understrege, at denne accept ikke må virke generende for vor målsætning, den målsætning, som er anerkendt af Grønlandsrådet og regeringen, nemlig at man i den kommende tid bestræber sig på at antage flere og flere grønlandere i Grønlandstjenesten.

I øvrigt er jeg dog af den opfattelse, at dette forslag til tjenestemandslø i samklang med den danske giver udsigt til, at de to

omhandlede lønsystemer, der gælder for statens tjeneste i Grønland, i den kommende tid måske vil kunne afvikles til fordel for hjemmehørende. I ministerens fremsættelsestale er nemlig nævnt, at en lang række detaljer og bestemmelser er udeladt, idet de fremtidig skal afløses af aftaler med de respektive organisationer efter ganske samme retningslinjer som i den tilsvarende danske løv.

Jeg tror, jeg kan sige, at jeg er enig med landsrådet i, at kommende forhandlinger mellem staten og organisationerne optages snarest muligt efter lovens vedtagelse i folketinget. Denne indstilling begrundes landsrådet med, at man ved sådanne forhandlinger gradvis kan udligne den eksisterende forskel mellem lønniveauerne for henholdsvis hjemmehørende og ikke-hjemmehørende.

Jeg ved udmærket, at disse lovforslag er født i forståelse med og i kompromis mellem staten og organisationerne, hvorfor man ikke kan have nogen forhåbninger, vil jeg sige, om større ændringer under behandlingen af lovforslagene i lønningsudvalget. Men dette hindrer mig ikke i at komme med mine få betragtninger om de områder, hvor visse grupper af grønlandske tjenestemænd anses for at være forfordelt.

Angående forslag til lov om pension til statens tjenestemænd kan jeg sige, at jeg med et enkelt forbehold kan tiltræde forslaget, og mit forbehold gælder pensionerne til bestillingsmændene. Jeg finder det ganske påkrævet, at bestillingsmændenes pensionsforhold bliver forbedret betydeligt. Man skal ikke skele for meget til den mulighed, at disse gamle udtjente tjenestemænd kan få økonomisk tilskud fra Grønlands socialvæsen; her drejer det sig om de mænd, der har slidt sig op over 40 år i statens tjeneste med en mikroskopisk løn. Når de endelig er pensioneret, så svarer deres pension slet ikke til leveomkostningerne i dagens Grønland. Her må der gøres noget, så de i deres alderdom kan føle, at deres tidligere indsats i statens tjeneste dog til sidst er påskønnet i form af højere pension.

Vedrørende forslag til lov om tjenestemandslønninger m. v. og klassificering af statens tjenestemandstillinger i Grønland har jeg også enkelte bemærkninger. Til at begynde med vil jeg sige, at der i den tid,

[Rosing.]

jeg har været medlem af folketinget, er sket betydelige lønforbedringer inden for visse grupper, og det takker jeg for. Det kan sikkert også huskes, at jeg gennem årene under behandling af normeringslove for Grønland har været talsmand for at forbedre de lavest lønnede grønlandske tjenestemænds, bestillingsmænds, lønvilkår, så lønningerne kunne svare til leveomkostningerne i Grønland. Det lykkedes heldigvis for nogle, men desværre ikke for alle.

I det foreliggende forslag vil man stadig bibeholde 1. lønramme for omkring 240 grønlandske tjenestemænd, som tilsyneladende er fuldstændig forankret i den lønklasse hele deres funktionstid ud. Jeg tror, jeg kan sige, at min kollega, landsrådet og andre grønlændere har den opfattelse, at tiden er inde til at nedlægge denne lønramme, så disse forsømte tjenestemænd kan få oprykninger i de følgende lønrammer.

Jeg skal ved denne lejlighed ikke gentage alt, hvad jeg har sagt fra denne talerstol om denne lønningsklasse, blot nævne et enkelt eksempel, som i det store og hele må gælde for de allerfleste af de nævnte tjenestemænd. Her tager jeg f. eks. 29 lærere, som de andre ordførere har berørt, som eksempel. Alle de andre lærere er for længst oprykket i 7., 12. og 13. lønramme og har dermed nu mulighed for oprykning til 21. og 23. lønramme. Af de 29 lærere er 15, som har den samme uddannelse som deres kolleger, oprykket i 7. lønramme og har således fået den tiltrængte lønforbedring, som deres kolleger ikke må få. Disse omhandlede 29 lærere har gennem årene deltaget i kurser næsten hvert år for at få den nødvendige fornyelse i undervisningen, som skolens udvikling har krav på. I en tid, hvor grønlandske lærere er en mangelvare, underviser disse lærere i de samme fag og i de samme klasser på lige fod med deres grønlandske kolleger — danske kolleger også — som er placeret i 12. og 13. lønramme. Denne meget ringe placering er ikke alene ganske urimelig, men også en belastning for det daglige arbejde i Grønland, en alvorlig hindring for samarbejdet i skolen. Eventuel oprykning for denne og andre grupper i de følgende lønrammer kræver sandelig ikke et stort offer for staten. En dag nedlægges disse stillinger ved ledighed — det må man under-

streges — og mange af disse tjenestemænd har været i statens tjeneste i over 20-30 år, så det varer ikke forfærdelig længe, før mange af dem bliver pensioneret. Jeg vil derfor endnu én gang opfordre ministeren til at gøre noget for disse tjenestemænd.

Ministeren for Grønland (A. C. Normann): Alle ordførere her har nogenlunde berørt de samme hovedproblemer, nemlig de betydelige lønforskelle, der er tale om, og jeg skal derfor først gøre nogle enkelte bemærkninger til enkeltheder i de enkelte ordføreres udtalelser her og så til sidst udtale mig om dette mere afgørende principielle spørgsmål.

Til det ærede medlem hr. Ivar Nørgaard vil jeg gerne bemærke, at det jo er rigtigt, som jeg også skal vende tilbage til, at skatternes stigninger, herunder momsens, har gjort, at rådighedsbeløbet for tjenestemændene hernede er mindre i den aktuelle sammenligning. Men jeg vil dog lige pege på, at man samtidig har forøget afgifterne i Grønland både på spiritus, cigaretter og andre ting, samtidig med at man har gennemført en helt ny skatteform, nemlig en afgift på motorøretøjer.

Fødestedskriteriet er der rørt ved af en række ordførere. Jeg tror, at det eneste, jeg skal bemærke om det i første omgang til det ærede medlem hr. Ivar Nørgaard, er, at man nok bør kunne enes om, at fødestedskriteriet må underkastes korrektioner. Om nødvendigheden deraf har jeg ikke mødt nogen tvivl hos dem, der føler sig ansvarlige for de grønlandske anliggender. Det ærede medlem hr. Knud Hertling har rejst problemet nu igen, som han plejer at gøre det. Det ærede medlem har i mange år, jeg tror siden 1964, været medlem af Grønlandsrådet, mange år medlem af dette høje ting og har ved alle de lejligheder, hvor det ærede medlem har talt kritisk om fødestedskriteriet, omhyggeligt undladt at pege på, hvad man kunne sætte i stedet for, og jeg vægrer mig alligevel ved at tro, at det ærede medlem virkelig turde tage ansvaret for at sige: nu sletter vi stik imod den bedømmelse, som de anlægges, der har forhandlingen med dem, som skal ansættes deroppe, som har føling med, hvor vanskelig eller hvor let rekrutteringen er, nu sletter vi det kriterium. Men dermed er jo ikke sagt, at der

[Ministeren for Grønland.]

ikke kan være rimelighed i at rette på det, og jeg synes, det ville være rimeligt, om Grønlandsrådet beskæftigede sig dermed, førend der måske tages beslutninger med hensyn til ændringer i tjenestemandsløvgivningen om det.

Jeg takker det ærede medlem, fordi han erkendte, at der var fremskridt i forslagene, og for tilsagnet om forhandling om resterne.

Med hensyn til kateketerne, som nu det ærede medlem hr. Rosing førte frem, og som også det ærede medlem hr. Ivar Nørgaard rørte ved, er problemet jo dette, at der i Grønland før 1967 blev uddannet en lærergruppe, som fik denne stillingsbetegnelse kateket. Det var folk, der gennemgik den almindelige børneskole og en 2-årig efterskole, hvorefter de blev optaget på den såkaldte kateketskole, der var knyttet til seminariet i Godthåb. Jeg siger dette til de medlemmer af dette høje ting, der ikke er bekendt med denne ordning. Ved udarbejdelsen af forslaget til lønningslov har ministeriet fulgt samme principper, som i 1969 blev lagt til grund for lønningsloven her i landet, og der er derfor ikke i lovforslaget medtaget egentlige opnormeringer eller omklassificeringer, men de eksisterende stillinger er alene klassificeret efter tilsvarende principper, som blev anvendt ved udarbejdelsen af den danske tjenestemandsløvs af 1969. Dermed er ikke sagt, at man ikke bør drøfte kateketernes stilling, og det har jeg indtryk af at man nok gør, og det vil der så blive lejlighed til i lønningsudvalget, hvis det bliver lønningsudvalget, der skal behandle disse lovforslag.

Det er rigtigt, at man i det forslag, der var udgået af forhandlingerne med tjenestemandorganisationerne, havde opretholdt bestemmelsen om fri bolig og brændselstillæg samt foreslået, at Grønlandstillægget skulle dyrtidsreguleres, særlig tillægget til de udsendte. Det var det, som det ærede medlem hr. Langkilde var inde på. Jeg har ladet de ting, som jeg her nævnte, udgå af udkastet til forslag efter de forhandlinger, der har været ført med organisationerne for at imødekomme det ønske, som jeg også selv finder rimeligt, om at prøve på at nærme de to lønningsniveauer mere og mere til hinanden. Jeg skal gerne give tilsagn om over for det ærede

medlem hr. Langkilde og hr. Erik Hansen (Ålborg amt) at arbejde for den hurtigst mulige gennemførelse af det skatteforslag, som jeg gerne lige vil komme tilbage til lidt senere.

Jeg er ganske enig med det ærede medlem hr. Jens Frandsen i, at det er såre vigtigt, at der ansættes flere grønlændere. Det er et ønske, vi ustandselig møder fra grønlandsk side, og alle dem hernede, der interesserer sig for hele den grønlandske udvikling, peger på, at det er det mål, vi skal stræbe henimod, at få de udsendtes antal reduceret og få flere hjemmeboende grønlændere til at klare de forskellige funktioner. Men jeg vil igen gerne pege på det, som jeg har gjort før, også under Grønlandsdebatten her i sidste samling, at en grundforudsætning for, at det kan ske, er netop, at man tager effektivt fat på uddannelsen nu, hvad der fordrer lærere. Det vil hjælpe, når vi får den uddannelse, som nu skal gennemføres på den nye fagskole i Godthåb, ført igennem i større udstrækning. Der skal gennemføres en faglig uddannelse på en række områder, men det kniber ganske overordentlig meget med at få tilstrækkeligt med grønlandske lærere til folkeskolen. Jeg kan nævne, at der sidste år, hvis jeg husker ret i hvert fald, kun udgik 5 seminarieuddannede fra seminariet i Godthåb, altså et meget, meget beskedent tal. Hvis man vil nå det mål, som vi alle ønsker, at få grønlænderne til at overtage funktionerne i Grønland, også de ledende funktioner, må altså uddannelsesspørgsmålet have en vældig prioritet i alle vore bestræbelser.

Det ærede medlem hr. Erik Hansen (Ålborg amt) gjorde nogle bemærkninger vedrørende tanken om åremålsansættelser, og der er endda nu og da rejst den tanke, som også lige er nævnt her parentetisk i dag, at man måske i og for sig slet ikke burde basere sig på en tjenestemandsskema i Grønland. Det sidste skal jeg ikke kommentere, men det er nok rigtigt, at meget taler for en større fleksibilitet for Grønlands vedkommende end hernede, men det synes jeg da også der i mange henseender er blevet taget hensyn til i de her fremsatte lovforslag.

Og så ville jeg gerne på det ærede medlem hr. Erik Hansen (Ålborg amt)s direkte spørgsmål om, hvorvidt der er taget højde for indkomstkattens indførelse i Grønland, sige, at det har jo ligget bag ved alle overve-

[Ministeren for Grønland.]

jelser om lønninger et stykke tid og også bag ved udarbejdelsen af disse forslag, at vi nu må se at få gennemført den beskatning hurtigst muligt. Der ligger jo her et forslag udarbejdet af et udvalg, som jeg nedsatte straks efter at være blevet minister, og hvis formand var professor Nørregaard Rasmussen, og forslaget har været til drøftelse i landsrådet. Jeg havde oprindelig, da vi påbegyndte det arbejde, så småt håbet, at vi kunne få skatte-loven gennemført samtidig med tjenestemandsløvene eller senest ved udgangen af dette år, altså 1. januar 1972. Det tør jeg ikke håbe på længere. Nu er det mest optimistiske, jeg tør være, at regne med 1. januar 1973; men jeg har mine tvivl om, hvorvidt det kan lade sig gøre at få forslaget gennemført til den tid, også under hensyn til, at det jo altid fordrer længere tid end anden lovgivning, fordi det også skal drøftes to gange i landsrådet.

Det ærede medlem hr. Knud Hertling pegede på, at det er opfyldelsen af et løfte, når vi nu fremkommer med dette forslag. Det er rigtigt, og derfor mener jeg heller ikke, at der kan være tale om, som det ærede medlem hr. Ivar Nørgaard var inde på, at udsætte vedtagelsen af en tjenestemandsløv for Grønland.

Dette med den manglende solidaritet kan vi såmænd godt være enige om. I al fald er der ingen solidaritet og har heller ikke været det i udviklingen på disse områder mellem tjenestemændene og de folk, der er aflønnet i henhold til Grønlandsk Arbejder Sammenlutnings overenskomster. Men der har heller ikke i G-60 været forudsat en sådan solidaritet. Det har der derimod i nogen grad været for tjenestemændenes vedkommende, fordi man har haft den retningslinje, at man skulle søge at fastsætte lønningerne for de hjemmehørende tjenestemænd til 80 pct. af lønningerne for de udsendte. Kriteriet for de øvrige har været et helt andet, nemlig om produktionen kunne bære det; men jeg indrømmer, at man ikke kan nøjes med at

udbetale arbejderlønninger i Grønland efter, hvad produktionen kan bære, for så ville der næsten ingen lønninger blive udbetalt. Derfor har man i tidens løb måttet frigøre sig derfra.

Når det ærede medlem skulle nævne eksempler på min udtalte kynisme, nævner han arbejderbeskyttelsesloven, som ikke hører ind under mit område, og lovforslaget om den internationale regulering af fiskeriet, som endnu ikke er færdigbehandlet, men som jeg håber skal få en sådan formulering, at man også fra grønlandsk side, fra landsrådets side, vil godkende det.

Så siger det ærede medlem, at det er latterligt at begrunde fødestedskriteriet med retfærdighedshensynet. Ja, jeg har heller aldrig hørt nogen gøre det. Det er nærmest latterligt overhovedet at nævne muligheden deraf. Det, jeg tror man må sige er baggrunden for fødestedskriteriet, er nødvendigheden af at tilvejebringe de folk, der skal udføre de funktioner, som man ansætter dem til, og som er nødvendige, hvis udviklingen i Grønland ikke skal gå i stå.

Nu skal jeg ikke beskæftige mig mere med fødestedskriteriet i denne forbindelse, for dels har vi drøftet det så ofte, dels er det ærede medlem temmelig monoman på det område — og nu skal der jo også være valg i Grønland. Jeg skal nøjes med at sige, at så vidt jeg ved, er alle instanser, landsrådet, Grønlandsrådet og alle, der føler sig ansvarlige i Grønlandspolitikken og har med den at gøre i Grønland og her, enige om, at man, indtil man finder en anden og bedre mulighed, må opretholde en eller anden form for et fødestedskriterium.

Det ærede medlem hr. Rosing, som plejer at føle ansvaret i disse sager, havde da også, til trods for at også han er betænkelig ved fødestedskriteriets opretholdelse og ganske rigtig peger på, hvad vi alle sammen ved, at det er noget af en byld på forholdet imellem grønlænderne og de udsendte, den forståelse af særtillægget for udsendte, at en afskaffelse eller nedsættelse af det ikke måtte få den virkning, at udviklingen gik i stå, at

[Ministeren for Grønland.]

målsætningen for hele Grønlandspolitikken ligesom blev forskertset. Det er netop det, der er sagen. Ingen har vel nogen som helst interesse i fødestedskriteriet, hvis man tror, at det kan undværes. Det er faktisk ikke udtryk for megen klogskab, synes jeg, når det antydes, at vi fra dansk side har motiver, der ikke er helt rene og helt gode — og det hænder af og til — når vi opretholder fødestedskriteriet, altså giver en højere aflønning til de danske tjenestemænd og andre danske, der kommer derop, end til de tilsvarende grønlandske.

Jeg vil gerne heroverfor én gang for allé pege på, at et sådant tvivlsomt motiv kan man ikke have dertil, så meget mindre som det er en ganske betydelig belastning for den danske statskasse, at vi har dette fødestedskriterium. Når der har været enighed om det i folketinget, hidtil i al fald, må det have været, fordi man har skønnet, at det var nødvendigt og derfor rigtigt at opretholde det.

Registreringen af bestillingsmændenes pension må ske administrativt og ikke ved en tjenstemandslov. Men jeg vil gerne være med til at drøfte denne og alle de andre ting, det ærede medlem hr. Rosing her nævner.

Må jeg sige afsluttende, at det ikke kommer bag på mig, at man også under denne debat har hæftet sig så stærkt ved differencen mellem vilkårene for de tjenestemænd, der er hjemmehørende i Grønland, og tilsvarende tjenestemænd i Danmark. Forskellen i de grønlandske tjenestemænds favør kan for enkelte grupper godt gå temmelig højt op, op til imellem 7.000 og 8.000 kr., tror jeg, hvor den er størst, når vi tager de danske tjenestemænds skatter og sygekassekontingenter med i betragtning. Der har i mange år været en forskel af den art, men den er i tidens løb mere eller mindre automatisk blevet forøget bl. a. ved, som det ærede medlem hr. Ivar Nørgaard også havde set, at skatterne her i Danmark er steget.

Forskellen har til forudsætning, at man siden G-60 betænkningen, der udkom i 1964, har fulgt den regel, at lønningerne skulle være 80 pct. af de udsendtes lønninger. Man har, og det gælder også de tidligere regeringer, der har fulgt de samme retningslinjer, kviet sig ved at øge den bitterhed, der fak-

tisk ofte har været følt på grund af den store forskel mellem hjemmehørende og udsendte tjenestemænds lønninger. Det anføres og med vægt, synes jeg, at pristallet er steget betydelig kraftigere i Grønland end i Danmark, altså at omkostningsniveauet deroppe har haft en hurtigere stigningstakt.

Dernæst har der, og det er i den aktuelle situation ret afgørende, fundet en ajourføring sted af de overenskomstansattes lønninger. Det drejer sig om ca. 30 overenskomstområder med imellem 600 og 700 overenskomstsansatte over for ca. 700 tjenestemænd, og det ville selvfølgelig vække bitterhed hos tjenestemændene, hvis der i sammenligning med de overenskomstansatte blev diskrimineret imod dem. Endelig er der det forhold, at nogle tjenestemænd, der har gennemført deres uddannelse herhede, bliver her efter endt uddannelse, bl. a. fordi der er forskelsløn i Grønland. Men behovet i Grønland skal jo dækkes, hvis, som jeg sagde før, udviklingen skal føres videre.

For lærernes vedkommende kan man fastslå, at muligheden for at få den tilstand ændret, at der er for mange udsendte med høje lønforskelle til følge, er, at uddannelsen af grønlænderne kan gennemføres, altså at man kan sikre sig tilgang fra grønlændernes side. Det er rigtigt, når der peges på, hvor meget de er værd i uddannelsen, bl. a. fordi de oftere end lærere henedefra er tosprogede.

Jeg har med forslaget udførmning måttet tage hensyn til det skøn for lønningernes nødvendighed, der udøves af dem, der har den praktiske føling med, hvad der er nødvendigt af hensyn til rekrutteringen, men forstår udmærket reaktionerne hos dem, der tænker i hjemlige danske terminologier, og mener da også, at der bl. a. i de kommende forhandlinger må rettes op på den skævhed, der er opstået.

En væsentlig årsag til, at jeg har ment det forsvarligt at gennemføre forslaget, som det foreligger, er den planlagte indkomstbeskatning, som vil stille parterne mere lige. Mens der tidligere har været taget forbehold over for skatter under forhandlingerne med tjenestemandorganisationerne, er dette ikke sket denne gang, hvad jeg finder rimeligt.

Jeg har allerede bemærket til det ærede

[Ministeren for Grønland.]

medlem hr. Ivar Nørgaards spørgsmål om samtidighed, at dette ikke kan lade sig gøre.

Angående de overenskomstansatte vil jeg gerne her benytte lejligheden til at understrege, at man ved indgåelse af fremtidige overenskomster omfattende læger, sygeplejersker, radiotelegrafister, journalister og mange flere må tage konsekvenserne af, at man for tjenestemændenes vedkommende undlader at dyrtidsregulere Grønlandstillægget samt indfører boligbidrag og afskaffer brændselskompensationen fra 1. januar 1970. Dette kan komme til at influere på de fremtidige forhandlinger med denne gruppe.

Ivar Nørgaard: Hr. Rosing gav udtryk for den lidt pessimistiske anskuelse, at der nok ikke var større håb om ændringer af disse lovforslag, når de kom til behandling i lønningssudvalget. Jeg kan ikke se, der er noget holdepunkt for, at der ikke skulle kunne gennemføres væsentlige ændringer. Jeg bemærkede, at hr. Rosing nævnte som den væsentligste årsag til, at sådanne ændringer ikke kunne gennemføres, at dette her jo havde været forhandlet med centralorganisationerne. Men det fremgår af ministerens tale, at centralorganisationerne har taget forbehold med hensyn til lovkomplekset som helhed, så bortset fra, at vi normalt aldrig i denne sal bør lade os diktere af organisationer, er vi oven i købet i den heldige situation her, at organisationerne overhovedet ikke selv har accepteret, men taget et generelt forbehold. Vi kan derfor roligt også tage et generelt forbehold, så er vi ligestillet med organisationerne.

Det forekommer mig, at der var enighed mellem samtlige ordførere om, at de lønforhøjelser, der nu ville blive gennemført for en del af tjenestemændene, var åbenbart urimelige sammenholdt med dem, der er blevet gennemført i Danmark, og sammenholdt med lønniveauet på det private arbejdsmarked i Grønland. Jeg hørte ikke en eneste ordfører, og heller ministeren, komme med argumenter, der sandsynliggjorde nødvendigheden af at gennemføre de omplaceringer, der har disse høje lønændringer til følge. Det eneste argument, der er blevet fremført, og det blev sidst nævnt af ministeren, var, at man havde lovet tjenestemændene, at man også skulle gennemføre en

konsekvenslovgivning for Grønland, efter at man havde gennemført tjenestemandreformen, og at den skulle have tilbagevirkende kraft. Men det begrundes jo ikke, at vi lader i de konsekvenser, der her er tale om. Jeg har oven i købet forstået, at Grønlandsministeren selv på et tidligere tidspunkt havde en forhåbning om, at man kunne nå frem til en samtidighed, og der er da ingen grund til i en periode, hvor regeringspartiernes medlemmer er meget sørgmodige over den økonomiske udvikling, at kaste sig ud i flotheder med gennemførelse af lønforhøjelser, som er fuldstændig unødvendige, hvis ideen blot er den, at man skal prøve på at få en parallelitet med den danske lovgivning, og anden begrundelse har jeg hidtil ikke hørt fremhævet.

Grønlandsministeren sagde, at der ikke kan være tale om at udsætte det her. Nu ved jeg ikke, hvad Grønlandsministeren mener med det, for vi må da i hvert fald behandle sagen i lønningssudvalget. Det afgørende må vel være, om man accepterer, at det har tilbagevirkende kraft til den foreslåede dato, så må man vel kunne få den tid til drøftelse, som er nødvendig. Jeg er mere og mere overbevist om, at der skulle være en god chance for, at vi i lønningssudvalget kunne blive enige om ret væsentlige ændringer.

Jeg hørte ikke nogen, der argumenterede overbevisende mod at foretage denne lille ændring i opadgående retning for kateketerne. Jeg lyttede nøje til hver enkelt af regeringspartiernes ordførere, og samtlige ikke blot undlod at argumentere mod min påstand, men sagde faktisk det samme i en lidt svagere og måske lidt høfligere formulering, nemlig, at det, man lavede her, forekom mindre rimeligt. I virkeligheden var alle enige om, at det var mindre rimeligt. Hvorfor skal vi så lave noget, der er mindre rimeligt? Vi kan udmærket overholde løftet om at lave en tjenestemandreform også for Grønland og også gøre det med tilbagevirkende kraft, men uden at det fører til den urimelige forskel mellem på den ene side lønningerne i Grønland og lønningerne herhjemme, og navnlig mellem lønningerne for tjenestemændene i Grønland og lønningerne på det private arbejdsmarked.

Konsekvensen af regeringens forslag vil være, at man bliver nødt til at gennemføre

[Ivar Nørgaard.]

ret radikale lønforhøjelser inden for GAS-området, og jeg synes, det strider helt imod det, regeringen har talt så smukt om gennem den senere tid i forbindelse med helhedsløsninger eller indkomstpolitik. Her, hvor der overhovedet ikke er nogen begrundelse for at gøre det, er man ved at kaste sig ud i noget, der af alle erkendes som urimeligt.

Jeg synes derfor, at vi bør gå i dybden med disse spørgsmål i lønningsudvalget, og jeg har et begrundet håb om, at vi kan blive enige om ret væsentlige ændringer i regeringens forslag. Jeg vil i hvert fald gerne med det samme på dette sted sige, at hvis vi ikke kommer til at gennemføre dette med væsentlige ændringer, bliver det gennemført uden socialdemokratiets støtte.

Knud Hertling: I sit svar til mig kom ministeren ind på forskellige forhold og kom med forskellige udtalelser, som jeg ikke synes skal være helt uimodsagt.

Da jeg talte om den manglende solidaritet, der er opstået mellem lønmodtagergrupperne i Grønland, svarede ministeren, at denne tanke om solidaritet mellem de forskellige grønlandske lønmodtagergrupper ikke var forudsat i G-60. Jeg vil gerne sige, at enten har ministeren eller jeg læst Grønlandsudvalgets betænkning meget dårligt. Jeg tror nok, jeg har ret i, at både i betænkningen og i hvert fald i den landsrådsforhandling, der kom efter betænkningen, bruger man udtryk som solidaritet; man siger, at man vil skabe solidaritet mellem de grønlandske befolkningsgrupper ved at indføre fødestedskriteriumsbestemmelsen for de uddannede grønlandere. Så hvis vi gransker lidt nærmere i historien, tror jeg nok, vi vil finde, at netop denne begrundelse var afgørende for G-60s indførelse af fødestedskriteriet.

Endvidere siger ministeren, at han aldrig har hørt udtrykket retfærdighedssynspunkt brugt i denne forbindelse. Der vil jeg gerne igen henvise til, at ministeren tilsyneladende ikke har læst landsrådsforhandlinger eller ikke har læst dem grundigt nok. Det udtryk har man brugt mange gange i argumentationen for, at fødestedskriteriet synes at være den mest retfærdige løsning. Det står trykt i landsrådets forhandlinger.

Jeg synes, at ministeren rammer lidt langt under bæltstedet, når han begynder at tale om, at min tale skyldes, at det er valgår i Grønland. Jo, vi har valgår alle sammen i år, men jeg synes nok, at det er lidt dårligt af ministeren at prøve på at pådutte mig, at jeg i min tale tager hensyn til, at der skal være valg i Grønland her til sommer. Alene af den grund, at jeg siden 1964, da jeg kom ind i det høje ting, har talt imod fødestedskriteriet, kan det næppe skyldes, at der skal være valg i Grønland i år, at jeg også taler imod det nu. Jeg tror, det ville være en god ting for ministeren selv ikke at bruge den slags argumenter, når han taler om alvorlige ting.

Jeg forstod godt, at ministeren i og for sig betragter min tale som noget uansvarlig. Jeg forstod det modsætningsvis i forbindelse med ministerens svar til det andet grønlandske medlem, som taler ansvarsfuldt. Jeg derimod optræder ikke særlig ansvarsfuldt, idet ministeren tilføjede, at alle ansvarlige politikere i Grønland går ind for fødestedskriteriet. Man kan måske vende det om, hvis det skal være, og sige, at de, der virkelig føler ansvar og mener, at fødestedskriteriet er den forkerte afgørelse, stadig væk taler imod det, medens alle de, der måske er vant til at rette sig lidt mere efter, hvad regeringen siger, bare godkender det.

Jeg lagde mærke til en meget sjov ting: ministeren siger i sin argumentation for at beholde fødestedskriteriet, at vi er nødt til at opretholde en eller anden form for fødestedskriterium. Det var det udtryk, ministeren brugte. Dertil vil jeg gerne sige, at enten har ministeren eller jeg misforstået situationen, for enten har vi fødestedskriteriet eller vi har det ikke. Der kan ikke være en eller anden form for fødestedskriterium. Der kan være en eller anden form for kriterium, hvad enten det så er fødestedskriteriet eller et andet kriterium; men en eller anden form for fødestedskriterium kan der ikke være.

Ministeren for Grønland (A. C. Nor-mann): Jeg skal kun til det ærede medlem hr. Knud Hertling i al elskværdighed sige, at ved en ansvarsfuld politiker forstår jeg en, der, når han gang på gang kritiserer en ordening, som han ønsker ændret, også kommer med tanker eller forslag om, hvad

[Ministeren for Grønland.]

han vil sætte i stedet derfor, hvorledes han vil erstatte den ordning, han vil have ændret.

Må jeg lige sige til det ærede medlem hr. Ivar Nørgaard, at når jeg nævnte dette med løftet om en tjenestemandsløvgivning nu og den tilbagevirkende kraft, der er indbygget deri, så er det rigtigt, at det ikke begrundes de stigninger, det ærede medlem kritiserer. Det var heller ikke som begrundelse derfor, jeg nævnte det. Jeg sagde det bare for at få det ærede medlem til at holde med mig i, forhåbentlig, at vi må have en grønlandsk tjenestemandsløvgivning gennemført nu. Men det er klart, at forslagets enkeltheder kan drøftes i udvalget. Jeg vil i det hele taget gerne understrege, at jeg synes, jeg ligesom de tidligere Grønlandsministre altid har været meget fleksibel med hensyn til at drøfte partiernes, også oppositionspartierne, ønsker om de forskellige Grønlandslove. Det er jo næsten altid lykkedes her i folketinget at gennemføre Grønlandspolitikken i en vis harmoni og med stor tilslutning fra alle sider. Ud fra ønsket om, at denne sædvane må kunne fortsætte, er det klart, at det ikke ligger således, at vi ikke i udvalget kan realitetsdrøfte også indholdet af disse forslag.

(Kort bemærkning).

Langkilde: Uden at ville blande mig i diskussionen mellem ministeren og det ærede medlem hr. Knud Hertling vil jeg sige, at jeg i det ærede medlems udtalelser bemærkede ligesom en antydning af, at han kunne tænke sig, at et uddannelseskriterium ville være bedre. Nu er vi alle sammen interesserede i at høre, hvilke muligheder man kunne tænke sig. Det er ikke vores livret dette kriterium, det tror jeg roligt man kan sige. Det er en nødløsning, som vi har været tvunget til at arbejde med. Netop et uddannelseskriterium vil efter min opfattelse og efter de synspunkter, som har ligget til grund for den nye tjenestemandsløvs, absolut ikke på forhånd være noget mere ønskeligt, tværtimod, for man kan jo sige, at vi har ønsket at bevæge os væk fra et system, som vi i høj grad har været bundet af herhjemme, hvor uddannelsen én gang for alle fastlagde en aflønningsform gennem hele livet, også på et

tidspunkt, hvor den grunduddannelse, man oprindeligt har fået, i og for sig spiller en meget lille rolle for ens indsats og værdi.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til lønningssudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Lønningssudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om kongelig udnævnelse og åremålsansættelse af visse tjenestemænd. Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget angående forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri har afgivet betænkning over nævnte lovforslag. Eksemplarer vil blive omdelt.

Medlem af folketinget Hagen Hagensen har meddelt mig, at han ønsker til finansministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren søge tilvejebragt hjemmel til forrentning af overskydende skat, der ikke rettidigt måtte blive tilbagebetalt skatteyderen?“

Spørgsmålet vil blive optaget på folketingets dagsorden for onsdag den 21. april 1971.

Folketingets næste møde afholdes onsdag den 14. april kl. 13.30 med følgende dagsorden:

1) *Spørgsmål til ministrene.*

2) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om erhvervsmæssig uddannelse af ikke-faglærte arbejdere.

3) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om saltvandsfiskeri.

[Formanden.]

4) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om udstykning og sammenlægning m. m. af faste ejendomme og lov om afgift for ekspedition af udstykningssager.

5) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om kongelig udnævnelse og åremålsansættelse af visse tjenestemænd.

6) *Anden behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om fritidsundervisning m. v.

7) *Første behandling af:*

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af forretningsordenen for folketinget.

8) *Første behandling af:*

Forslag til lov om offentlige veje.

9) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til og udligning mellem kommunerne.

10) *Valg af 5 medlemmer og 5 stedfortrædere til Europarådets rådgivende forsamling.*

Angående folketingets arbejde de følgende dage i den pågældende uge henviste formanden til den omdelte ugeplan.

Formanden: God påske!

Mødet hævet kl. 14.27.

85. møde.

Onsdag den 14. april kl. 13.30.

Tredje næstformand (From): Det er meddelt mig, at *Peter Jørgensen* og *Poul Dalsager* ønsker at udtræde som medlemmer af investeringsudvalget. Til nye medlemmer har vedkommende gruppe udpeget *Bundvad* og den hidtidige stedfortræder *Camre*.

Endvidere er det meddelt mig, at følgende ønsker at udtræde som stedfortrædere i det nævnte udvalg: *Kämpmann*, *Niels Mørk*, *Teichert*, *Holm Tved* og *Peter Nielsen*. Til nye stedfortrædere har vedkommende gruppe udpeget *Helge Nielsen*, *Ove Hansen*, *Grünbaum*, *Poul Dalsager*, *Erling Dinesen* og *Niels Matthiasen*.

De pågældende er herefter valgt.

Fra statsministeriet har jeg modtaget følgende skrivelse:

„Statsministeriet
København, den 5. april 1971.

På statsministeriets derom nedlagte forestilling har Hans Majestæt Kongen den 1. april 1971 bestemt, at sager vedrørende skolelægeordningen fra den 1. juli 1971 at regne overføres fra undervisningsministeriet til indenrigsministeriet.

Jeg tillader mig at anmode hr. formanden om at ville underrette folketinget herom.

H. Baunsgaard.

Folketingets formand“ / Ruth Christensen.

Med skrivelse af 7. d. m. har markedsministeren til folketinget fremsendt en uofficiel oversættelse til dansk af de endelige tekster til De europæiske Fællesskabers vedtagelser vedrørende den økonomiske og monetære union. Eksemplarer er omdelt.

Medlem af folketinget *Grete Hækkerup* har meddelt mig, at hun ønsker til undervisningsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren oplyse, hvordan det går med planerne om uddannelse af tandplejere og klinikassistenter?“

Spørgsmålet er optaget på dagsordenen for tingets spørgetid i dag.